

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
Guidelines for Student Affairs Administration for Schools Educational Opportunity
Expansion Schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area
Office 1

อัญสุลี นามหลัก¹, สาธิต ทรัพย์รวงทอง², สุพัฒน์นา หอมบุปผา³
Ansulee Namluk¹, Satorn Subruangthong², Supattana Hompubpha³
Corresponding Author E-mail: Somage.22@gmail.com

Received: 2024-04-19; Revised: 2024-04-30; Accepted: 2024-08-07

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา 0.67- 1.00 และมีค่าความเที่ยง 0.99 2) หาแนวทางโดยการจัดสนทนากลุ่มมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสนทนากลุ่ม และ 3) ประเมินแนวทางโดยมีผู้เชี่ยวชาญ 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ ด้านงานแนะแนว ส่วนด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส ได้แก่ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ควรส่งเสริมให้ครูกำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกับผู้ปกครอง ด้านงานปกครอง ควรส่งเสริมให้ครูประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอก ด้านงานสวัสดิการนักเรียน ควรส่งเสริมให้ครูกำหนดสวัสดิการที่เหมาะสมร่วมกับผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีขั้นตอนการดำเนินการที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และด้านงานแนะแนว ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาเรื่อง งานแนะแนว หรือจิตวิทยาการให้การปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ 3) การประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Master of Education students, Education Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were. 1) Studying the problems of student affairs administration. The sample was 217 administrators and teachers. The instruments used for data collection was a questionnaire guideline with the validity between f 0.67- 1.00 and the reliability of 0.99. Data were analyzed by mean and standard deviation. 2) Finding the guidelines by using focus group 7 experts. The instrument was a focus group recording form and analyzed the data using content analysis techniques. 3) Evaluating the by key informant of 9 people. The instruments used for data collection was evaluation form. Data were analyzed by mean and standard deviation. The research finding were as follows:

1) The problems of student affairs administration of Educational in overall was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that the highest problem was the student support system at the high level, followed by guidance work at a moderate level and the lowest problem was the student activity at a low level. respectively. 2) the guidelines for student affairs administration for Educational. Was found that: Student activity, should be encouraged to teacher set policy and performance goals together with parents, Governance work should be encouraged to teacher cooperate with parents and outside agencies, Student welfare work should encourage to teachers determine appropriate welfare benefits together with parents and student representatives, and Student support system work should have systematic, efficient and in the same direction and Guidance work should be encouraged teachers to training to guidance work or the psychology of counseling from experts. 3) The evaluation of the guidelines for student affairs administration Educational 5 sections overall was at the highest level. The accuracy was at the highest level. Appropriateness at the highest level. Feasibility at the highest level, and usefulness at the highest level.

Keywords: Guidelines for Student Affairs Administration, Educational Opportunity Expansion schools

บทนำ

งานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ ที่ใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่จัดการดูแล และให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการบริหารงานให้เป็นขั้นตอนชัดเจน เข้าใจเข้าถึงและพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของแต่ละบุคคล พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย เทิดทูนและมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถปรับตัวให้ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสถานะของสังคมไทยและสังคมโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562: 33)

การดำเนินงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษามีภาระงานค่อนข้างกว้างขวาง เป็นงานที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนตั้งแต่เข้าเรียนจนจบออกจากโรงเรียน และด้วยการดำเนินชีวิตที่บ้าน หลาย ๆ ครอบครัวไม่ได้เอื้อให้นักเรียนสามารถพัฒนาได้ เนื่องจากผู้ปกครองต้องทำงานไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานเท่าที่ควร การย้ายและจำหน่ายนักเรียน การย้ายนักเรียน การรับนักเรียน เกิดขึ้นอยู่เสมอ ตลอดปีการศึกษา เนื่องจากปัญหาด้านครอบครัว และอาชีพ เช่น ครอบครัวแตกแยก นักเรียนจึงต้องย้ายติดตาม พ่อหรือแม่ หรือต้องไปอยู่ในการปกครองของญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย และด้วยความไม่พร้อมของครอบครัวจึงทำให้หลายกรณี นักเรียนไปโดยไม่ทำเรื่องย้ายโรงเรียนจึงต้องติดตาม และชี้แจงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักเรียนมาเรียน งานกิจการนักเรียน เป็นงานสนับสนุนที่สำคัญของสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจใน ความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง (ธีรญา จำรัสวิช. 2565: สัมภาษณ์)

ดังนั้น การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารกิจการนักเรียนในสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน การบริหารกิจการนักเรียนจึงเป็นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งการดูแลนักเรียนในสถานศึกษานั้นว่าเป็นภาระหน้าที่ที่หนักเพราะเด็กวัยรุ่นซึ่งร่างกายละजิดใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นวัยที่สำคัญยิ่งของชีวิตที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำรงชีพได้ และงานกิจการนักเรียนมีขอบข่ายและภาระงานมาก ต้องดำเนินงานร่วมกับบุคลากรหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนการดำเนินการอย่างมีคุณภาพมีระบบแบบแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมให้ได้มีการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพทั้งกับนักเรียนและสถานศึกษา ให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขและเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของประเทศชาติ อีกทั้งเพื่อเป็นสารสนเทศให้กับผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปบริหารงานกิจการนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน (Student Personnel Administration) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านอารมณ์ สังคมและจิตใจ นำไปสู่การเป็นคนดีของสังคมต่อไป มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

วรภรณ์ บุญดอก (2559: 12) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง อันส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้า และประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป

อภิรักษ์ ภูผาดาว (2559: 13) ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน และกิจกรรมนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียนที่ไม่ใช่การเรียนในห้องเรียนปกติ เพื่อจัดประสบการณ์เพิ่มเติมบริการนักเรียน มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัด และความสนใจของนักเรียนแต่ละคน เพื่อความก้าวหน้าและเป็นประโยชน์สูงสุดกับตัวนักเรียน

จากการศึกษาความหมายของการบริหารกิจการนักเรียน สรุปได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน คือ งานที่ผู้บริหารวางแผน ออกแบบ จัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพัฒนาทักษะทางอาชีพของนักเรียน เป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป

ความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน

งานกิจกรรมนักเรียนมีความสำคัญมากที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นการเสริมทักษะและเพิ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียน พัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดี เป็นคนดี สามารถปรับตัว แก้ปัญหา รู้จักเสียสละแก่ส่วนรวม และ

สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความสำเร็จของงานกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

อภิรักษ์ ภูผาดาว (2559: 13) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียนว่า การบริหารกิจการนักเรียนเป็นการเสริมงานทุกงานและมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนตามความเหมาะสมของวัยและความแตกต่างของบุคคล ให้นักเรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กาญจนา กันธะนที (2561: 30) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียนว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่สำคัญทั้งกับนักเรียนและครูผู้สอน ซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ และร่วมสร้างเสริมนิสัยที่ดีให้แก่เด็กนักเรียน ส่งเสริมและควบคุมความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ช่วยส่งเสริมนักเรียนตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วย

จากการศึกษาความสำคัญของงานกิจการนักเรียน สรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่โรงเรียนต้องดำเนินการจัดทำให้แก่นักเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ทำให้นักเรียนสามารถค้นพบความถนัด ความสามารถและความต้องการของตัวเอง ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ และบุคลิกภาพที่ดีที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน

เนื่องจากงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ตั้งแต่เริ่มเข้ามาอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา เป็นงานให้บริการแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มีศักยภาพ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

มัลลิกา คูสีวิน (2559: 5) ได้กำหนดขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน ออกเป็น 5 งาน ได้แก่ 1) งานกิจกรรมนักเรียน 2) งานรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน 3) งานบริการแนะแนว 4) งานบริการอาหารกลางวัน 5) งานบริการสุขภาพและอนามัยนักเรียน

วรารักษ์ บุญดอก (2559: 6) ได้กำหนดขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านงานสวัสดิการนักเรียน ประกอบด้วย การจัดให้ทุนการศึกษา การจัดบริการและสวัสดิการ เช่น บริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ และการบริการแนะแนว 2) ด้านการควบคุม ประกอบด้วย การรับเด็กเข้าเรียน และการแบ่งกลุ่มนักเรียน การทำระเบียบสะสมและระเบียบประวัติ การรักษาวินัย และความประพฤติของนักเรียน 3) ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร ประกอบด้วย สถานักเรียนหรือคณะกรรมการนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน 4) ด้านการสอน ประกอบด้วย การปฐมนิเทศนักเรียน การสอนซ่อมเสริม

อภิรักษ์ ภูผาดาว (2559: 26) ได้กำหนดขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนว่า งานกิจการนักเรียนที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปและเป็นหลักใหญ่ ๆ แบ่งออกมา 6 งาน ได้แก่ 1) งานกิจกรรมนักเรียน/การวางแผนกิจกรรมนักเรียน 2) งานบริการและสวัสดิการนักเรียน 3) งานแนะแนว 4) งานปกครองและระเบียบวินัย 5) งานบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน 6) งานดูแลและช่วยเหลือนักเรียน

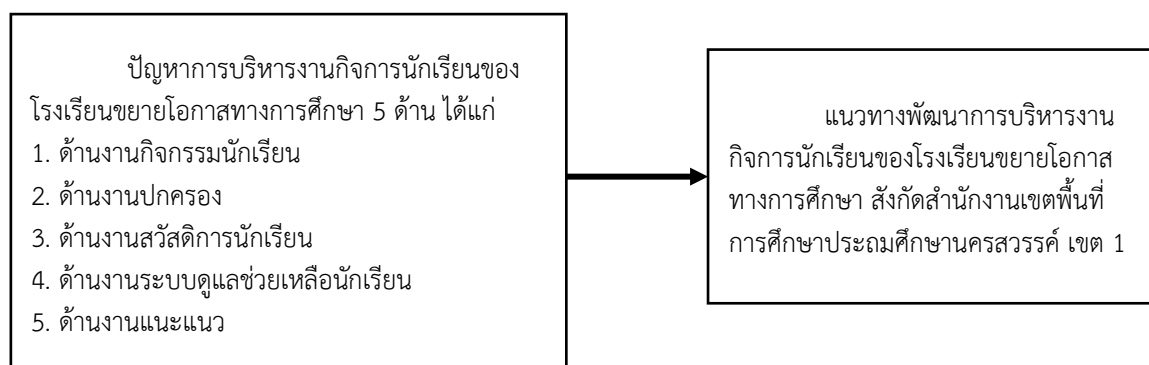
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 33-42) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน และการทำงานงานกิจการนักเรียน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

จากการศึกษาข้อมูลสรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียนมีขอบข่ายงานที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการส่งเสริม ช่วยเหลือ และ พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์ข้อมูลขอบข่าย ของงานกิจการนักเรียนจากนักวิชาการหลายท่าน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานปกครอง ด้านงานสวัสดิการ นักเรียน ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านงานแนะแนว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้วิจัยสามารถเสนอกรอบ แนวคิดในการวิจัยแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้อำนวยการ รักษาการแทนผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูโรงเรียนขยายโอกาสทาง ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้น 512 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้อำนวยการ รักษาการแทนผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จากการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan. 1970: 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน และทำการสุ่มกลุ่ม ตัวอย่างอย่างง่ายโดยใช้วิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสำรวจรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อกำหนดขอบเขตการสร้างเครื่องมือให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
2. ร่างแบบสอบถามตามกรอบความคิดและให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยเป็น แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน
3. นำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษางานวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
4. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง นำเสนออาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูนิเทศก์ ผู้ควบคุม การฝึก และครูฝึก จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปคำนวณหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาความสัมพันธ์แอลฟา (Alfa-Coefficient) ของ Cronbach (สารธร ทรัพย์รวงทอง. 2560: 176-179) ได้ค่าความเที่ยง 0.99
7. จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนบเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
3. รวบรวมแบบสอบถามคืนจนครบ เพื่อนำมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล เพื่อรวบรวมคะแนน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาของการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามขอบข่ายงานทั้ง 5 ด้าน โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมประกอบด้วยขอบเขตของงานบริหารกิจการนักเรียน 5 ด้าน 1) ด้านงานกิจกรรมนักเรียน 2) ด้านงานปกครอง 3) ด้านงานสวัสดิการนักเรียน 4) ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านงานแนะแนว โดยนำระดับปัญหาการบริหารงานที่สูงที่สุด 3 อันดับของแต่ละด้าน มาสร้างเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
2. ออกแบบแบบบันทึกการสนทนากลุ่มโดยนำเสนอร่างแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
3. นำระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนที่สูงที่สุด 3 อันดับของแต่ละด้านมาสร้างเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบขอคำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุง
4. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอข้อเสนอแนะรูปแบบการบันทึกการสนทนากลุ่ม และนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และส่งหนังสือถึงเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการร่วมสนทนากลุ่ม 7 คน
2. ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มในวันเสาร์ ที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2566 เวลา 13.00 – 15.30 น. ประชุมผ่านระบบออนไลน์ (Google Meet)
3. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานการวิจัยเป็นรูปเล่ม เพื่อส่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ประกอบด้วยผู้ทรงเชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักวิชาการที่เป็นผู้ฝึกอบรมงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษากรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มาสร้างแบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ
2. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรง (Validity) และการใช้ภาษา

3. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อจัดทำหนังสือขอความร่วมมือ และจัดส่งหนังสือพร้อมแบบประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์และสรุปผลการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์แบบประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน และแปลความหมายของคะแนนค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถาม ทั้ง 5 ด้าน (ในภาพรวม)

ตารางที่ 1 แสดงระดับของปัญหาการการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถาม ทั้ง 5 ด้าน (ในภาพรวม)

ข้อ	รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านงานกิจกรรมนักเรียน	2.16	0.41	น้อย	5
2	ด้านงานปกครอง	2.71	0.61	ปานกลาง	4
3	ด้านงานสวัสดิการนักเรียน	3.36	0.82	ปานกลาง	3
4	ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.52	0.97	มาก	1
5	ด้านงานแนะแนว	3.40	1.25	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย		3.03	0.78	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.03, S.D. = 0.78) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาสูงที่สุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.52, S.D. = 0.97) รองลงมาคือ ด้านงานแนะแนว มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.40, S.D. = 1.25) ด้านงานสวัสดิการนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.36, S.D. = 0.82) ด้านงานปกครอง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.71, S.D. = 0.61) และต่ำที่สุด คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.16, S.D. = 0.41) ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านงานกิจกรรมนักเรียนควรส่งเสริมให้ครูกำหนดนโยบายและเป้าหมาย การดำเนินงานร่วมกับผู้ปกครอง 2) ด้านงานปกครองควรส่งเสริมให้ครูประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงาน ภายนอก 3) ด้านงานสวัสดิการนักเรียนควรส่งเสริมให้ครูกำหนดสวัสดิการที่เหมาะสมร่วมกับผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน 4) ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรมีขั้นตอนการดำเนินการที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 5) ด้านงานแนะแนวควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาเรื่องงานแนะแนว หรือจิตวิทยาการให้การปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

3. การประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 นำเสนอเป็นภาพรวมและรายด้าน ปรากฏดังนี้

ประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความถูกต้อง	4.99	0.03	มากที่สุด
ความเหมาะสม	4.99	0.03	มากที่สุด
ความเป็นไปได้	4.98	0.05	มากที่สุด
ความเป็นประโยชน์	4.99	0.02	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.99	0.03	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.99, S.D. = 0.03) ความเหมาะสม อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.99, S.D. = 0.03) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.98, S.D. = 0.05) และความเป็น ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.99, S.D. = 0.02)

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยขออภิปรายประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่ มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ ด้านงานแนะแนว ด้านงานสวัสดิการนักเรียน ด้านงานปกครอง และด้านงานกิจกรรมนักเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ส่งเสริมคุณภาพ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้น เป็นการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะความรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ทาง การเรียน และการเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติของนักเรียนซึ่งเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลของ นักเรียน และช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัฐพล มุ่งคุณ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระบุรี โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เป็นรายได้ดังนี้

1.1 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน มีปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเชิญผู้ปกครองและบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดความสม่ำเสมอในการติดต่อ การประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นภายนอก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มฤกัณฑ์ แซ่ลี้ (2559) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาที่ส่งผลต่อ

สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่าด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านงานปกครอง มีปัญหการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานปกครอง มีขอบข่ายงานเป็นจำนวนมาก ทั้งการกำหนดกฎ ระเบียบวินัย ข้อบังคับในสถานศึกษา การตรวจสอบดูแลความประพฤติ การสร้างเสริมระเบียบวินัยของผู้เรียนเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนมีความประพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา ธรรม (2556) ได้วิจัยการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย พบว่าด้านงานปกครองและเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน ในภาพรวมมีปัญหการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านงานสวัสดิการนักเรียน มีปัญหการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าจัดระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดความร่วมมือกันของหลายฝ่าย ทั้งครู นักเรียนและผู้ปกครอง และการขาดงบประมาณในการจัดสรรระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์รี ยะปะตัง (2560) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการบริการในงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนวัดบุคคโล สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่าการบริการความปลอดภัยภายในโรงเรียน ในภาพรวมมีปัญหการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีปัญหการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา การการส่งต่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภาระงานค่อนข้างมาก และมีบทบาทหน้าที่ตั้งแต่แรกนักเรียนเข้ามาในโรงเรียน จนนักเรียนสำเร็จการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจสุคน ติประดับ (2560) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนบ่อทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านงานแนะแนว มีปัญหการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้ความร่วมมือกันแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนร่วมกับฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษา และผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานแนะแนวเป็นการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษา แนะแนว นักเรียน ครอบคลุมทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม ครอบคลุมไปถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง และให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลลิกา คูสีวิน (2559) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านป่าขางนาเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่าการจัดบริการแนะแนว ในภาพรวมมีอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จากการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ผู้วิจัยมีข้ออภิปรายผลตามเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานกิจกรรมนักเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผน กำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นภายนอกให้ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญและการมีส่วนร่วมในงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อเป็นสะพานเชื่อมโยง ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภินันท์ ภูผาดาว (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานปกครอง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน ให้เห็นถึงความสำคัญและร่วมมือกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน มีการจัดประชุม เพื่อวางแผน ปรึกษาหารือหรือขอความคิดเห็น เรื่องการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครอง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจนจิรา ชูประเสริฐ (2558) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการ

นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานสวัสดิการนักเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และมีนโยบายการดำเนินงานให้ชัดเจน ส่งเสริมให้ครูที่เกี่ยวข้อง ประชุมหารือกับผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน เกี่ยวกับมาตรการการดูแลความปลอดภัยแก่นักเรียน ควรส่งเสริมให้ครูผู้เกี่ยวข้องมีการติดตามควบคุมดูแล และรายงานผลการดำเนินงานสวัสดิการนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรภัทร ธรรมไชย (2563) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจให้ครูเข้าใจและรู้บทบาทหน้าที่ของตนในการดำเนินงาน ส่งเสริมให้โรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบไปในทิศทางเดียวกัน มีขั้นตอนที่ชัดเจน สนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลของนักเรียน และรับข้อคิดเห็น คำแนะนำต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วีระ มีมาก (2563) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาผลและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพุทธนิยวรรณา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.5 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านงานแนะแนว คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูที่เกี่ยวข้องมีการจัดประชุมชี้แจงบทบาท หน้าที่ กรอบงานให้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน ส่งเสริมให้ครูสร้างความเข้าใจ หรือขอความคิดเห็น เรื่องการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นภายนอกสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาเรื่องการแนะแนว หรือจิตวิทยาการให้การปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีระบบ และสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ และการจัดหา จัดทำสื่อ สิ่งพิมพ์ การให้บริการสารสนเทศ เกี่ยวกับการแนะแนวของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กาญจนา กันธะณี (2561) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 และหาแนวทางการดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ได้ข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการประชุมวางแผนงานร่วมกันกับคณะกรรมการนักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนในโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดทำคู่มือระเบียบ ข้อบังคับ ขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหา ในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ให้ชัดเจนเข้าใจตรงกัน

1.3 สถานศึกษาควรมีการจัดสรรจำนวนห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขลักษณะ ให้มีเพียงพอต่อการให้บริการของนักเรียน

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูติดตาม และรายงานผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอในกรณีที่มีการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกของนักเรียนมีปัญหาการช่วยเหลือของครูแนะแนว

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวนักเรียน จัดกิจกรรมให้คำปรึกษาแนะแนว นักเรียน ครอบคลุมทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา กันธนนี. (2561). การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยา เขตอึ่งโขงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36. การค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เจนจิรา ชูประเสริฐ. (2558). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (กลุ่มย่อยที่ 6 จังหวัดพะเยา). การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธีรญา จำรัสขิ. (2565, มิถุนายน 23). ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนวัดเกรียงไกร (โพธิ์ประทับช้าง). สัมภาษณ์.
- ภรภัทร ธรรมไชย. (2563). แนวทางการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มธุกันตา แซ่ลิ้ม. (2559). การบริหารงานฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาที่ส่งผลต่อสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- มนตรี ยะปะตัง. (2560). การศึกษาปัญหาการบริการในงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนวัดบุคคโลสำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัลลิกา คูสีวัน. (2559). แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านป่าขางนาเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รจสุคนธ์ ดีประดับ. (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนบ่อทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัฐพล มุ่งคุณ. (2564). การศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วราภรณ์ บุญดอก. (2559). สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระ มีมาก. (2563). การศึกษาผลและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2560). วิจัยวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อภิญา รุ่งธรรม. (2556). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อภินันท์ ภูผาดาว. (2559). การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.